

ВОДИЧ ЗА ВРЕДНОСТИ ПАРТНЕРСТВА ЗА ОТВОРЕНУ УПРАВУ

Дефиниције ових вредности користиће се за процену обавеза у смислу њихове релевантности у односу на вредности Партнерства за отворену управу (у даљем тексту: ПОУ). Да би једна обавеза добила оцену „јасна релевантност“ она мора бити јасно повезана са учешћем грађана у доношењу одлука, транспарентношћу органа јавне власти и/или јавном одговорношћу.

У том смислу, најбоље је дефинисати обавезе тако да се јасно изрази коју од вредности ПОУ унапређују. У релевантним обавезама ове вредности могу бити употребљене у служби неког другог стратешког циља или могу бити циљ саме по себи.

Четврта вредност, „технологија и иновације у служби транспарентности и одговорности“, представља инструмент за остваривање преостале три вредности, те стога такве обавезе морају јасно назначити како ће технологија и иновације унапредити приступ информацијама, грађанско учешће и јавну одговорност. Обавезе које у себи садрже технологију али не изражавају јасан утицај на поменуте остале вредности могу бити окарактерисане као „нејасна релевантност“.

ПОУ вредности могу се применити на било коју област управе (власти), те би их требало искористити за развој и дефинисање обавеза, али идентификацију циљева добре и отворене управе.

УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ У ДОНОШЕЊУ ОДЛУКА

Обавезе које се тичу учешћа јавности могу се односити на формално учешће јавности или на шире грађанско учешће. Обавезе које се тичу ове вредности:

- морају учинити доступним процес одлучивања целокупној заинтересованој јавности;
- могу укључивати елементе приступа информацијама како би се обезбедили сврсисходан допринос јавности у одлучивању;
- често укључују право да се ваш глас чује, али не нужно и право да будете формални део процеса одлучивања;

Алтернативно, обавезе се могу бавити ширим оквиром деловања који омогућава учешће у грађанском простору. Примери укључују, али нису ограничени на:

- реформе које унапређују слободе окупљања, изражавања, петиције, штампе или удруживања;
- реформе у вези са удруживањем, укључујући законе о синдикатима или невладиним организацијама;
- реформе које унапређују транспарентност и процес формалних демократских процеса као што су грађански предлози, избори, или петиције.

Следеће обавезе представљају примере обавеза које се не би окарактерисале као јасно релевантне у односу на шири термин грађанско учешће:

ВОДИЧ ЗА ВРЕДНОСТИ ПАРТНЕРСТВА ЗА ОТВОРЕНУ УПРАВУ

- обавезе у којима се претпоставља да ће се учешће повећати због објављивања информација без навођења механизма за такво учешће (иако би таква обавеза била озбачена као „приступ информацијама“);
- обавезе у вези са децентрализацијом у којима се не дефинише механизам за повећано учешће јавности;
- обавезе које дефинишу учешће као сарадњу између органа власти без механизма за учешће јавности.

Обавезе које могу бити окарактерисане ознаком „нејасна релевантност“ такође укључују оне механизме у којима је учешће ограничено на организације које одабере власт.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ ОРГАНА ЈАВНЕ ВЛАСТИ

Обавезе које се тичу ове вредности:

- у вези су са информацијама које власт поседује, не само са информацијама о активностима власти. На пример, обавеза објављивања информација које власт поседује о загађењу, имала би јасну релевантност, иако она сама по себи не спада у „активности власти“;
- нису ограничене на одређене податке, већ се односе на све информације. На пример, објављивање појединачних грађевинских уговора била би „информација“; објављивање података о великој групи грађевинских уговора;
- могу укључивати објављивање информација у форми отворених података и системе који подупиру јавно објављивање података;
- могу се бавити проактивним или реактивним објављивањем информација;
- могу да се односе на механизме који унапређују право на информације (као што су канцеларије заштитника грађана или повереника за информације од јавног значаја);
- морају обезбеђивати отворен приступ информацијама (оне не смеју бити привилегија власти или за интерну употребу, само од стране власти);
- треба да промовишу транспарентност у доношењу одлука и извршавању основних функција;
- могу се тичати смањења трошкова у вези са приступом информацијама.

ЈАВНА ОДГОВОРНОСТ

Обавезе у вези са побољшањем одговорности могу укључивати:

- правила, прописе и механизме на основу којих се од власти захтева да оправда своје активности, делује у односу на критику или захтеве, као и да прихвати одговорност за неуспех у извршавању у складу са законом или прихваћеним обавезама

У складу са основним циљем отворене управе, да би биле окарактерисане као „јасно релевантне“, обавезе морају укључивати елемент „одговорност према јавности“, што

ВОДИЧ ЗА ВРЕДНОСТИ ПАРТНЕРСТВА ЗА ОТВОРЕНУ УПРАВУ

значи да не представљају само интерни систем одговорности. Иако обавезе које се тичу интерног система одговорности могу бити за похвалу и у складу са великим ПОУ изазовом, оне не испуњавају услове да буду „јасно релевантне“ због недостатка „отворености“. Када су такви интерни механизми кључни део владине стратегије, препоручљиво је да власти укључе елемент „одговорност према јавности“, као што је:

- обелодањивање несензитивних метаподатака о институционалним активностима (следећи принципе максималног откривања);
- ревизија учинка од стране грађана;
- жалбени поступци које иницирају грађани у случајевима непоступања или злоупотребе.

Квалитетне обавезе у вези са одговорношћу баве се правима, дужностима или последицама у односу на активности званичника или институција. Формалне обавезе у вези са одговорношћу укључују средства за формално изражавање жалби или пријављивање непрописности и постизање обештећења. Примери „јаких“ обавеза укључују:

- унапређење или успостављање жалбеног поступка за ускраћивање приступа информацијама;
- унапређење приступа правди тако што ће се механизми учинити јефтинијим, бржим или лакшим за коришћење;
- унапређење увида јавности у судске механизме;
- креирање система за јавно праћење жалби (као што је софтвер за праћење случајева за полицију, или телефонске линије за пријављивање корупције).

ТЕХНОЛОГИЈА И ИНОВАЦИЈЕ У СЛУЖБИ ОТВОРЕНОСТИ И ОДГОВОРНОСТИ

ПОУ има за циљ да побољша коришћење технологије и иновација како би се омогућило ангажовање јавности у одлучивању. Обавезе у вези са технологијом и иновацијама треба да побољшају отвореност и одговорност кроз:

- промовисање нових технологија које нуде могућности за размену информација, учешће јавности и сарадњу;
- објављивање више информација тако да се грађанима омогући да боље разумеју шта њихове владе раде и утичу на одлуке;
- рад на смањењу трошкова приликом коришћења ових технологија.

Поред тога, обавезе које се баве технологијом и иновацијама:

- могу бити посвећене процесу ангажовања цивилног друштва и пословне заједнице ради идентификовања ефикасне праксе и иновативних приступа за употребу нових технологија у циљу оснаживања грађана и промоције транспарентности власти;

ВОДИЧ ЗА ВРЕДНОСТИ ПАРТНЕРСТВА ЗА ОТВОРЕНУ УПРАВУ

- могу бити посвећене подршци способности власти и грађана да користе технологију за побољшање отворености и одговорности;
- могу подржавати употребу технологије подједнако, од стране државних службеника и грађана.

Нису све обавезе у вези са електронском управом посвећене отворености власти. Када се креира обавеза у вези са овом вредношћу, мора се назначити на који начин она побољшава барем једну од основних вредности: учешће јавности у доношењу одлука, транспарентност органа јавне власти или јавну оговорност.